

Telegraful Roman.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Pericolul slav și pericolul german.

(b.) Nu sunt puțini și nici din cei mai timizi ai noștri, cari conchid, că oricum se va sfârși răfuiala aceasta sângeroasă, elementul românesc este amenințat în viitoarea sa dezvoltare de pericolul germanizării, și tot așa de o slavizare, sau rusificare, când dușmanii dela nord ar rămânea învingători cu aliații lor.

Când luăm de hipotesă aceste premise, trebuie se admitem posibilitatea unei desnaționalizări a elementului românesc. Nu este așa? Ei bine, cine riscă să facă prognoze pentru viitor, dacă nu vrea să fie taxat de fantesist, trebuie mai întâi să probeze verosimilitatea prevederilor sale pe baza unei cercetări conștiențioase a trecutului. Căci numai cine cunoaște bine trecutul, cum și prezentul unui popor, poate încâtva să facă deducții aproximative și asupra viitorului lui.

După părerea noastră însă un pesimism nu este absolut de loc indicat prin împrejurările actuale în ce privește viitorul nostru românesc, oricum se va sfârși criza gravă prin care trece de astădată Europa. Un optimism exagerat însă la tot cazul ar fi tot atât de inoportun, ba poate chiar dezastruos nădejilor noastre într'un mai bun viitor. «Nu spera și nu ai teamă», — rămâne veșnica busolă dreaptă pentru un popor ca al nostru, trecut prin mii de suferințe, cari însă nu l-au putut istovi, ci l-au întărit în credința unei misiuni mai înalte, ce i-a dat-o providința atunci, când l-a înzestrat cu calitățile extraordinare ale unui neam ales de Dumnezeu pe acest pământ.

Un astfel de neam, cum este și al nostru, nu poate fi periclitat de nici o primejdie lumească. Numai urgia lui Dumnezeu l-ar putea zdrobi vreodată.

Dar neamul nostru este unul dintre cele mai creștine din câte există; și din partea providenței nu avem a ne teme decât poate de o pedeapsă a păcatelor noastre față de noi înșine, de cari însă spre lauda noastră fie zis, ne-am dat seamă totdeauna când o iubire impecabilă de neam ne-a chemat prin un puternic glas al vremii la unirea indisolubilă a cugetelor și simțirilor noastre.

Și astăzi elementul românesc stă ca o stâncă de granit, pe care nici o putere dinamică lumească nu-l poate clinti din locurile, pe cari l-a așezat voia lui Dumnezeu și istoria sorții sale de aproape două mii de ani.

Această istorie ne dovedește mai evident decât orice speculație politică asupra viitorului indescifrabil, că nici Germanii, nici Rușii, nici orice alt neam pe lume nu este în stare să facă din Români altceva decât aceea ce sunt din moși strămoși: *popor român*. Da, se poate, ca o supremație germană până deasupra plaiurilor Car-

paților noștri să ne modifice încâtva, sub influența unei predominante culturi germane să ne facă să ne însușim și noi unele calități bune morale și intelectuale dela un popor mai superior în cultură decât noi. Căci Românul primește ce vede bun la altul, răul însă nu-l suferă caracterul lui curat și virgin de orice aberație a așa zisei hipercivilizațiuni. Și acesta este talismanul lui, care-l face imun de influențele rele ale străinismului, o calitate admirabilă, pe care ceice au studiat numai superficial poporul nostru, o confundă în mod fals cu necapacitatea de asimilare culturală modernă.

Adevărat, că fiind sinceri, trebuie să admitem, că Românul — vorbim de al nostru, cel din Monarhie, — apare Neamului ca nemodern în multe privințe, deși în fond e un bloc de marmoră atât de prețios, însă și atât de tare, încât numai dalta propriei sale individualități e în stare se ciseleze monumentele de artă, ale unei arte naționale, care va uimi lumea nu mai atunci, când această dală nu va mai fi, nici germană, nici maghiară, ci românească.

Pericolul germanismului pentru noi deci nu poate exista. Dovadă anii absolutismului, când totul era nemțește pe la noi, și poate că n'a fost, — dupăcum spun bunicii noștri, — un timp relativ mai prielnic dezvoltării noastre, ca acela. Nu ne-am germanizat, ci ne-am cultivat, primind multe bune dela o cultură superioară, spre folosul ridicării noastre intelectuale.

Am ramas însă Români, și încă buni Români; a ramas pleiada cea mai falnică dela 1848 încoace, căreia atât de mult are să-i mulțamească posteritatea de azi progresul nostru pe teren cultural și economic.

Au venit apoi Maghiarii cu programul lor de desnaționalizarea noastră, care știm acum, după un jumătate de secol, cum a eșuat complect. Iar ce privește pericolul slav, de care mulți să tem, și nu fără oarecare temei, să meditam nițel asupra lucrului. Aici este un punct mai delicat, este, nu atât pericolul rusificării, ca limbă, căci România încă a trecut prin diferite epoce de dominațiune rusă, și nu a fost rusificată, dar este momentul *confesional*, care poate fi într'u câtva mai îngrijitor.

Este legea ortodoxă, care să spună, că ne-ar face să perim ca națiune, atunci când Rusia ar eși învingătoare. Ei bine, nici acest pericol, de care Dumnezeu să ne ferească, nu ne sperie, căci vedem, că cea mai mică fracțiune din elementul românesc, care trăiește sub dominațiune străină: Basarabenii, limba nu și-au uitat o nici după osută de ani de stăpânire ruscă! Și asta înseamnă foarte mult la o fracțiune de popor de abia vre-o două milioane între 180 de milioane de Ruși.

Pericolele de cari ne-am putea teme pentru viitorul nostru nu rezidă deci în nici o parte din afară de elementul nostru românesc. Singurul pericol mare pentru neamul românesc

ar fi, când ne-am lăsa seduși de momeli străine, dar dușmănoase existenței noastre. Însă în privința aceasta avem garanța cea mai sigură în forța noastră etnică și în înțelepciunea conducătorilor noștri probați de pretutindenea, și astfel putem spera, că elementul românesc, nu numai că nu va fi amenințat de nici un pericol după războiu, ci are să iasă întărit și respectat mai mult ca oricând de către toate puterile lumesti, cari astăzi să frământă în lupta cea mai crâncenă pentru cel mai sfânt principiu al dreptății și cel mai rigid postulat al dreptului.

Analizarea istorică a patriotismului. VII.

Internaționalismul social-democrației e mereu subminat, din partea democrației și din partea socialismului. Democrația râvnește la domnia maselor. Multimilor le place însă mărirea proprie, tot așa ca batjocura față de străini și necunoscuți. Sunt prea încrezătoare în ele și prea desprețuitoare față de alții. Dacă vrei să câștigi multimile, n'ai decât să le lauzi. Și atunci democrațiile sunt mai patriotice decât aristocrațiile.

Partidele socialiste apoi vreau să pună mâna pe putere prin instituțiunile parlamentare și prin participarea la puterea de stat. Prin aceasta se dezvoltă în conducătorii lor sentimentul responsabilității față de «tovarășie», deci și față de stat. Se dau lupte de concurență cu alte partide, și li se face imputare socialiștilor, că ei nu au patrie, iar conducătorii lor răspund indignați: «Sunteți în mare rătăcire, pentru că noi suntem adevărații patrioți, căci nu facem afaceri cu patriotismul nostru».

Internaționalismul e mai subminat apoi și din partea progresului cultural. În toate țările scade numărul analfabeților între muncitori. Muncitorii iau parte la mișcările culturale ale națiunilor lor. Cetesc cărți naționale și încep să-și iubească limba maternă. Se dezvoltă deci în ei sentimentul iubirii de neam: *naționalismul*. Mai contribuie apoi și raporturile schimbate economice. Astăzi muncitorimea nu mai este compusă exclusiv din proletari. S'a născut și între proletari o concurență economică, și dorința de a-și crea o situație independentă și sigură e astăzi mult lătită printre proletarii de eri.

Toate acestea slăbesc internaționalismul și întăresc patriotismul social-democrației, care se arată în forme deosebite. Legăturile internaționale, cari legau proletarii tuturor țărilor la oaltă, au devenit tot mai slabe, congresele proletarilor tot mai rari, conclusele lor tot mai confuse, și tot mai mare e nizuința de a se grupa oamenii pe baze naționale. Mișcările antipatriotice și mai ales cele antimilitare au încetat. Conducătorii le-au desăvuit și condamnat. S'au făcut decla-

rațiuni solemne din partea lor, că stau gata și ei să-și verse ultima picătură de sânge pentru patrie, luptând în contra dușmanului. Singura condiție pe care o pun este, că numai în casul, dacă patria e atacată. Adecă intră în lupte de *apărare*, fără a ataca pe alții.

În vremile din urmă s'a mai ivit o tendință contrară internaționalismului, căruia se închina mai nainte muncitorimea, anume, imperialismul. Importanța imperialismului pentru muncitorime se bazează pe faptul, că prosperarea industrială a unei țări depinde dela exportul ce se face din marfa produsă. Interesele lucrătorilor sunt legate deci de ale fabricanților, ori ale acționarilor, și împreună au se caute, ca să se deschidă teren cât mai larg pentru exportare, dat fiind, că nedesfacerea potrivită a mărfii aduce cu sine sistarea producerei ei, încetarea muncii, ruina întreprinzătorilor, dar și a muncitorilor. Iar deschiderea căilor de exportare se face din partea conducerii de stat, prin convențiunile legate între state, se face din partea imperialismului, care asigură desfacearea tuturor produselor din țară. Imperialismul asigură deci pe seama muncitorimii bani și pâine, mai ales pe locurile, unde prin o organizațiune bună îi este dată posibilitatea de a controla venitele și câștigurile capitalismului, și de a primi și ea o parte din câștig. Mai ales în Anglia a exploatat cu bun succes imperialismul în favorul seu muncitorimea bine organizată.

Mai este apoi un soi de patriotism, care se poate numi patriotism cultural, eșit din unirea patriotismului cu cultura. Definiția i s'ar putea face astfel: iubirea de patrie, pentru bunurile culturale pe cari le acordă. Acest patriotism s'ar putea spune, că crește și scade amăsurat gradului de cultură din fiecare țară. Altul ar fi el de exemplu în Danemarca și altul în Muntenegru. Dar nu e așa. Nime nu-și iubește patria pentru că e isvor de cultură înaltă; ci cu totul din alte motive. Tot insul și-o iubește însă *mai mult* dacă e cuib de cultură înaltă. Patriotismul cultural e deci numai o nuanță a patriotismului și se mărginește la națiunile, cari au o cultură mai înaltă. Acest patriotism cultural a început să stăpânească mai ales partidele socialiste, ai căror conducători totdeauna se provoacă la superioritatea culturală a poporului lor, față de alte popoare, ori alte state. Câte lucruri nu s'au reclamat și câte amenințări nu s'au făcut în numele înaltei civilizațiuni, din partea socialiștilor! În Franța cu începere dela 1870 se spune mereu, că cultura superioară a țării acesteia trebuie apărută în contra Germaniei feudale și barbare, iar în Germania conducătorul socialiștilor, Bebel, de nenumărateori s'a declarat gata se plece la războiu în contra Rușilor, în contra barbarilor reacționari, cari împedecă înaintarea omeniei în cultură. Acestea și alte asemenea declarațiuni cuprind în sine două ele-

